

Skema 2: Projektbeskrivelsesskema

”Styrket indsats for børn og unge som pårørende”

Vær opmærksom på, at dette skema ikke må overskride et omfang på 10 sider, skrevet i Times New Roman pkt. 12. Såfremt dette ikke overholdes kommer ansøgningen ikke i betragtning.

1.	Projektets titel:	Projekt Hånd i Hånd
2.	Baggrund og vision for projektet:	<p>Forskning viser, at børn af forældre med psykisk sygdom har en øget risiko for selv at udvikle psykisk sygdom. Kortlægning fra Region Hovedstadens Psykiatri viser, at mange forældre med en psykisk sygdom bekymrer sig om, hvordan deres sygdom påvirker deres forældreevne og deres børn. De ønsker information og støtte, men mange afholder sig fra selv at være opsøgende, bl.a. da de er bange for at blive stemplet som en dårlig forælder, hvis de fortæller om deres sygdom og deres usikkerhed. Samtidig ved vi, at børnene er i øget risiko for selv at blive syge.</p> <p><i>Region Hovedstadens Psykiatri</i></p> <p>I dag tilbydes børn og unge, der har forældre med psykisk sygdom, en familiesamtale i den regionale psykiatri i forbindelse med forælders behandlingsforløb. Familiesamtalen er en enkeltstående pårørendesamtale i børnehøjde hvor børnene kan få information om deres forælders sygdom, og hvordan deres mor eller far har det. De kan samtidig stille spørgsmål og få luft for deres tanker og følelser. Erfaringen fra den regionale psykiatri er, at der er en stor andel af patienter og børn, som ikke benytter sig af dette tilbud. Årsagerne kan være, at patienterne ikke orienteres og motiveres for tilbuddet, og at psykiatriens medarbejdere ikke oplever, at de har kompetencer til at varetage familiesamtaler.</p> <p>Gennem en årrække har Region Hovedstadens Psykiatri gennem Projekt ”Børn som pårørende i psykiatrien” aktivt arbejdet med at sætte fokus på børn som pårørende og deres behov samt udvikle og sikre systematisk inddragelse af børn som er pårørende til forældre i psykiatrisk behandling.</p>

		<p><i>Københavns Kommune</i></p> <p>Københavns Kommune tilbyder gruppeforløb til børn, hvis forældre er ramt af psykisk lidelser. Målgruppen for dette tilbud er børn mellem 7-13 år. Børnene mødes én gang om ugen 2 timer efter skoletid over en periode på 12 uger, og der er mellem 6-8 børn i gruppen. Erfaringen fra Københavns Kommune er, at gruppeforløbene ikke kun hjælper børnene, men også den øvrige familie, da børnene får værktøjer til at sætte ord på, hvordan de har det. Derved åbnes der op for en dialog i familien. Der opleves løbende udfordring med at rekruttere børn til gruppeforløbene, oftest fordi borgerne kan opleve det som tabubelagt og derfor vanskeligt at opsøge gruppeforløbene.</p> <p><i>Projekt Hånd i Hånd</i></p> <p>For at styrke en tidlig, sammenhængende indsats i familier med psykisk sygdom, etableres der med Projekt Hånd i Hånd systematiske børne- og voksengruppeforløb i forbindelse med forældrerens ambulante behandling i psykiatrien. Børnegrupperne vil henvende sig til børn og unge i alderen 7-17 år, hvor en forælder er i ambulante psykiatrisk behandling i Region Hovedstadens Psykiatri ved Psykiatrisk Center Amager. Voksengrupperne vil henvende sig til forældre, der er ramt af psykisk sygdom og er i aktiv psykiatrisk behandling, men vil også være et tilbud for den raske forælder eller andre nærtstående pårørende som bedsteforældre, stedforældre eller andre voksne, som har en omsorgsfunktion for barnet.</p> <p>Børne- og voksengrupperne vil tidsmæssigt foregå på samme tidspunkt og derved forløbe parallelt. Paralleliteten vil sikre viden hos både børn og forældre omkring forældrerens psykiske sygdom, hvad den betyder for forældrer og hvordan den påvirker familielivet. Dermed oplever familien en koordineret og helhedsorienteret indsats rettet mod <i>hele</i> familien samt en større og struktureret sammenhæng i indsats på tværs af region og kommune.</p> <p>Gruppeforløbene vil blive varetaget i fællesskab mellem kommune og region, hvor Københavns Kommune vil være tovholder for gennemførelse af børnegrupperne, og Region Hovedstadens Psykiatri ved Psykiatrisk Center Amager vil være tovholder for voksengrupperne. Grupperne vil være en tryk platform, hvor både børn og forældre kan blive støttet ift. deres forskellige behov og opnå mestringsstrategier ved at mødes og tale med ligestillede, og for børnenes vedkommende jævnaldrende, om livet i en familie, der er ramt af psykisk sygdom.</p> <p>Vision</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre et systematisk fokus og opmærksomhed på en tidlig indsats for børn og unge som pårørende til forælder med en psykisk sygdom.
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • At sikre en sammenhængende og forebyggende indsats på tværs af region og kommune for børn, unge og familier, når en forælder i familien er ramt af psykisk sygdom. • At styrke samarbejdet og skabe brobygning på tværs af region og kommune. • At styrke en helheds- og familieorienteret behandlingstilgang i både region og kommune.
3.	Overordnet mål med projektet i forhold til et forebyggelses/-sundhedsfremmepektiv:	<p>Voksenperspektiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forældre med en psykisk sygdom oplever at få den information og støtte, som de har brug for ift. at kunne varetage forældrerollen. • Forældre med en psykisk sygdom oplever, at deres nærmeste pårørende (børn/ ægtefælle/samboende/ anden betroede) får information og støtte ift. deres særlige situation som pårørende. <p>Børn/ unge/ pårørendeperspektiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Børn og unge af forælder med en psykisk sygdom oplever at få den information, støtte og ideer til mestringsstrategier, de har brug for ift. at være barn af en forælder med en psykisk sygdom. • Ægtefælle/samboende/ betroede til en borger med en psykisk sygdom oplever at få støtte ift. den belastning, det kan være at være pårørende, samt redskaber til at kunne støtte op om den pårørende og børnene. <p>Familieperspektiv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familien oplever en koordineret og helhedsorienteret indsats samt en større og struktureret sammenhæng i indsats på tværs af region og kommune. • Familien oplever at der mere frit kan tales om den psykiske sygdom og hvordan sygdommen påvirker familien.
	Delmål:	<p>Voksenperspektiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved afslutningen af voksengruppeforløbet oplever mindst 80 % af deltagerne, at de har fået en større viden om og en bedre forståelse af den psykiske sygdom/vanskelighed, og hvordan den påvirker familielivet. • Ved afslutningen af voksengruppeforløbet oplever mindst 70 % af deltagerne, at de har fået nemmere ved at tale med hinanden og på en alderssvarende måde med børnene om sygdommen. <p>Børn/ unge/ pårørendeperspektiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved afslutningen af børnegruppeforløbet oplever mindst 80 % af deltagerne, at de har fået større viden om og bedre forståelse af deres mors/fars situation.

		<ul style="list-style-type: none"> • Ved afslutningen af børnegruppeforløbet oplever mindst 70 % af deltagerne, at det er lettere at tale med mor/far om hendes/hans psykiske sygdom. <p>Familieperspektiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved afslutningen af voksengruppeforløbet oplever mindst 70 % af deltagerne, at familielivet er blevet lettere, og at børnene trives bedre.
4.	<p>Projektets fokusområder:</p>	<p>Projektet følger de 8 anbefalinger i ”Koncept for systematisk inddragelse af pårørende” som er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen m.fl.</p> <p>Projektet har følgende fokusområder ift. de 8 anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opmærksomhed på tidlig og målrettet indsats for børn som pårørende. Allerede ved visitationssamtalen ved behandlingsopstart i Region Hovedstadens Psykiatri spørges ind til evt. børn og der tilbydes børnegruppeforløb for børnene parallelt med et voksengruppeforløb for forældre. - Koordinering og samarbejde tværfagligt og tværsektorielt. I dag foregår behandlingsindsatsen i region og kommune i høj grad adskilt, og det samme gør sig gældende for pårørendeindsatsen. Med projektet ønsker vi en tidlig og sammenhængende pårørendeindsats, hvor børnene modtager gruppeforløb i tilknytning og sideløbende med forældrens behandling i regionen og et voksengruppeforløb. - Fokus på kompetenceudvikling. Med projektet er ambitionen, at både medarbejdere i region og kommune opkvalificeres ift. at have fokus på og viden om børns og unges reaktioner og behov i forbindelse med en forælders psykiske sygdom. De regionale medarbejdere vil særligt blive opkvalificeret ift. at kunne give forældrene råd og vejledning om børnenes og de unges reaktioner og behov. Kommunens medarbejdere vil blive opkvalificeret ift. forståelse af forældrenes psykiske sygdom, behandlingsindsatser og hvordan det påvirker børnene og familielivet.
5.	<p>Målgruppe(r):</p>	<p>Projektets målgruppe er forældre med psykisk sygdom samt deres børn og ægtefælle, samlevende eller anden nært betroede. Forælderen er i ambulans psykiatrisk behandlingsforløb under den regionale psykiatri.</p> <p>I projektperioden afgrænses målgruppen til børn og unge i alderen 7-17 år med forældre, der modtager ambulans behandling for moderat og svær depression eller personlighedsforstyrrelser i Region Hovedstadens Psykiatri ved Psykiatrisk Center Amager.</p> <p>I voksengrupperne deltager samtidig den syge forældre samt deres ægtefælle, samlevende eller anden nært betroede.</p>

		<p>I 2014 var der 610 borgere i ambulat behandling for depression og personlighedsforstyrrelser på Psykiatrisk Center Amager. Heraf var 61 %, dvs. 372, borgere fra Københavns Kommune. Psykiatrisk Center Amager har ikke registreret, hvor mange af disse der har mindreårige børn. Tidligere opgørelser i Regionen viser, at min. 30 % af patienter i psykiatrien har børn under 18 år.</p> <p>Ud fra disse data er det vurderingen, at der i 2014 har været ca. 110 borgere fra Københavns Kommune med en eller flere børn under 18 år, som har modtaget behandling i pakkeforløb på Psykiatrisk Center Amager. Det er forventningen, at dette tal vil være det samme i 2015 og fremadrettet.</p>
6.	Rekrutteringsstrategi:	<p>Rekruttering vil foregå i forbindelse med visitation til behandlingspakke for hhv. depression og/eller personlighedsforstyrrelse på Psykiatrisk Center Amager.</p> <p>Ved visitationssamtalen tilbydes forælderen og dennes familie et børne- og familiegruppeforløb i forbindelse med borgerens behandlingsforløb, og der udleveres pjece om tilbuddet.</p> <p>Det betyder, at det udelukkende er Region Hovedstadens Psykiatri ved Psykiatrisk Center Amager der er ansvarlig for rekruttering af egnede familier. Ønsker borgeren og familien ikke et børne- og voksenaldergruppeforløb på dette tidspunkt, tilbydes forløbet også senere i behandlingsforløbet. Efter behandlingsforløbet ophører, kan der som udgangspunkt ikke længere tilbydes børne- og voksen- gruppeforløb.</p>
7.	Sikring af kompetencer blandt fagpersonale:	<p>I Region Hovedstadens Psykiatri findes medarbejdere, der er uddannet til at afholde familiesamtaler med borgere og deres børn (nøglepersoner for børn af psykisk syge). Udvalgte af disse nøglepersoner, der som oftest har en socialfaglig eller sundhedsfaglig baggrund, vil blive opkvalificeret og frikøbt til at kunne varetage og facilitere gruppeforløb for voksne, samt bidrage til gruppeforløb for børnene. Derudover vil andre relevante medarbejdere med erfaring med gruppeforløb, inddrages.</p> <p>I Københavns Kommune findes familiekonsulenter med socialfaglig og pædagogisk baggrund, der er uddannet og vant til at varetage gruppeforløb for børn og unge. Familiekonsulenterne vil blive frikøbt, og efter behov opkvalificeret til at varetage og gennemføre børnegrupperne, samt bidrage til voksenaldergrupperne.</p> <p>Medarbejderne i de to sektorer er sammen om at udvikle og gennemføre gruppeforløbene. Gruppelederne mødes løbende for at drøfte og tilpasse forløbene på baggrund af tilbagemeldinger fra deltagerne. For at sikre et struktureret samarbejde, er det vigtigt, at evt. tilpasninger i konceptet sker i fællesskab, så der er sammenhæng mellem de to indsats og familien oplever en integreret</p>

		indsats. Ligeledes vil en stor del af den faglige opkvalificering i region og kommune varetages samtidigt for at sikre indsatsernes indhold og sammenhæng på tværs af sektorer.
8.	Aktiviteter og metoder:	<p>2016 I 2016 vil der foregå en del medarbejderrettede aktiviteter, herunder kompetenceudvikling, udvikling og planlægning af gruppeindhold og -forløb. Derudover forventes det, at der vil blive afholdt 1 parallelt børne- og voksengruppe forløb. Forløbet vil have 4 gruppeledere – 2 i hhv. børne- og voksengrupperne. Børnegrupperne har en størrelse af ca. 8 børn, og voksengrupperne er på op til 8 patienter og tilsvarende antal pårørende. Københavns Kommune vil være ansvarlig for gennemførelse af børnegrupper, og Region Hovedstadens Psykiatri ved Psykiatrisk Center Amager vil være ansvarlig for gennemførelse af voksengrupper.</p> <p>2. halvår 2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Allerede eksisterende koncepter for voksen- og børnegrupper i de to sektorer tilpasses og sammentænkes, så de bygger bro og supplerer hinanden. Omkring dette arbejde vil der blive samarbejdet med bruger/ pårørende organisationer, som allerede har erfaringer med gruppeforløb. • Projekt- og styregruppe mødes, og samarbejdsstruktur omkring projektet etableres. • Opkvalificering af gruppeledere i hhv. Region Hovedstadens Psykiatri og Københavns Kommune. • Udvikling af gruppeindhold og -forløb. • Udarbejdelse af informationsmateriale. • Første parallelle gruppeforløb afholdes med 1 mødegang om ugen á 2 timer efter skole- og arbejdstid. Forløbet foregår over 8 uger. <p>2017 I 2017 forventes der at blive afholdt 4 parallelle børne- og voksengruppeforløb. Det betyder, at ca. 32 børn deltager i et børnegruppeforløb og ca. 32 patienter og tilsvarende antal pårørende deltager i voksengruppeforløb.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der afholdes 4 parallelle gruppeforløb. Gruppeforløbene afholdes med 1 mødegang om ugen á 2 timer efter skole- og arbejdstid. Forløbet foregår over 8 uger. • Efter hvert voksen- og børnegruppeforløb laves tilpasninger på baggrund af erfaringer og tilbagemeldinger fra deltagere. • Der afholdes løbende fælles supervision for gruppelederne <p>2018</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det sidste parallelle gruppeforløb gennemføres i 1. halvår.

		<ul style="list-style-type: none"> • I 1. halvår påbegyndes udarbejdelsen af en evaluering, som vil være færdig i 2. halvår 2018. I 2. halvår afholdes fælles konference. • Erfaringer fra projektet vil blive drøftet i styregruppe ift. videre implementering i de to organisationer. <p>I 2018 vil projektet blive evalueret. Efterfølgende vil der blive afholdt afslutningskonference for relevante medarbejdere i hhv. Københavns Kommune og Region Hovedstadens Psykiatri, ligesom de øvrige kommuner i Region Hovedstaden vil blive inviteret.</p> <p>Konferencens tema vil omhandle projektets erfaringer og resultater og give inspiration til, hvordan man kan implementere og udbrede projektet til andre indsatser rettet mod børn som pårørende til psykisk syge forældre. Ambitionen med afholdelse af konference er, at andre kommuner end København, kan gøre brug af projektets resultater og igangsætte lignende tilbud i samarbejde med andre psykiatriske centre.</p>
9.	Inddragelse af målgruppen og deres forældre og/eller søskende:	<p>Udvalgte børn og forældre inddrages i udvikling, tilpasning og evaluering af indsatsen, ligesom bruger/pårørende foreninger vil blive inddraget i udarbejdelse af konceptet. Ved afslutning af hvert parallelt gruppeforløb indhentes oplevelser og erfaringer fra deltagerne, børn såvel som voksne, og denne viden vil indgå i den videre udvikling af konceptet.</p> <p>Evalueringen vil have fokus på deltagerne oplevelser og erfaringer med indsatsen, og tidligere deltagere i gruppeforløbene vil blive inddraget i evalueringen.</p> <p>Til den afsluttende konference vil brugeroplevelser være et centralt tema.</p>
10.	Samarbejde med øvrige aktører i projektet, såvel offentlige som private:	<p>Relevante bruger- og pårørendeforeninger inddrages i udviklingen og samtænkningen af indsatser i de to sektorer. Samtidig samarbejdes med andre af Region Hovedstadens psykiatriske centre ift. deres erfaringer med afholdelse af psykoedukationsgrupper for forældre.</p> <p>Der vil derudover blive bygget videre på erfaring og viden fra Region Hovedstadens Psykiatri "Projekt børn som pårørende i psykiatrien" samt fra Københavns Kommunes mangeårig erfaring med afholdelse af børnegrupper.</p>
11.	Beskrivelse af, tilpasning til og udvikling af den eksisterende indsats:	<p>Ifølge retningslinjer i Region Hovedstadens Psykiatri, skal alle patienter med børn som pårørende tilbydes en familiesamtale i løbet af deres behandlingsforløb. Erfaringer viser, at ikke alle i målgruppen i dag modtager tilbuddet. Derudover er der stor forskel i</p>

		<p>måden, hvorpå patienterne tilbydes og motiveres for tilbuddet. Denne indsats er i dag under systematisering, hvilket Projekt Hånd i Hånd vil understøtte og medvirke til.</p> <p>Københavns Kommune gennemfører allerede gruppeforløb for børn i alderen 7-13 år, som er pårørende til en forælder med en psykisk sygdom. Med dette projekt vil gruppeforløbene blive afholdt mere systematisk og på et tidligere tidspunkt, ligesom det sker parallelt og koordineret med indsatsen for deres forælder. Der er derfor tale om en fremskudt indsats med tættere integration til den regionale indsats ift. den indsats, som de i dag tilbydes i Københavns Kommunes familiehuse.</p>
12.	Dokumentation og af-rapportering:	<p>Gruppeledere registrerer undervejs deltagerfremmøde hvilket vil indgå i evalueringen, ligesom der vil blive benyttet spørgeskema i forbindelse med den løbende opfølgning og tilpasning af forløbene.</p> <p>Slutevalueringen vil bl.a. have fokus på deltagernes udbytte og de implementeringsmæssige erfaringer.</p>
13.	Formidling og kommunikation:	<p>Der vil i 2016 blive udarbejdet informationsmateriale i form af pjecer til forældre og børn om forløbene. Pjecerne vil blive udleveret i forbindelse med visitationssamtalen ved den psykiatriske behandlings opstart. Derudover vil der blive udarbejdet plakater om tilbuddet, som hænges centrale steder på Psykiatrisk Center Amager.</p> <p>Der vil i 2018 blive afholdt konference hvor Projekt Hånd i Hånd's erfaringer og viden vil blive kommunikeret ud til andre relevante aktører med håb om, at de kan skabe inspiration til lignende indsatser i andre kommuner og psykiatriske centre.</p>
14.	Projektets forankring:	<p>Det er ambitionen, at projektet - med tilpasninger - skal kunne forankres i begge organisationer efter projektperioden. Tilpasninger af konceptet sker på baggrund af slutevalueringens resultater, herunder de involverede deltageres udbytte af projektet.</p> <p>På baggrund af projektets erfaringer er det ambitionen, at konceptet kan udbredes til borgere i ambulante behandling for andre psykiske sygdomme end depression og/ eller personlighedsforstyrrelser.</p> <p>Derudover er det en ambition at andre kommuner kan gøre brug af projektets resultater og igangsætte lignende tilbud i samarbejde med andre psykiatriske centre i Region Hovedstaden.</p>
15.	Styregruppens sammensætning:	<p>Styregruppen består af centerchefen på Psykiatrisk Center Amager samt faglig chef i Københavns Kommune, Borgercenter Børn</p>

		<p>og Unge. Disse har det overordnede faglige og ledelsesmæssige ansvar for projektet.</p> <p>Styregruppen består derudover af en konsulent fra Region Hovedstadens Psykiatri, Sekretariats- og kommunikationsafdelingen, samt Københavns Kommunes Socialforvaltning, Center for Politik. Disse har ansvar for at sikre forankring af projektet i direktion og hos det politisk niveau samt adressere disse ved evt. organisatoriske udfordringer og behov for væsentlige tilpasninger undervejs i projektperioden.</p>
16.	<p>Projektets organisering og bemanning, herunder beskrivelse af styregruppe og evt. referencegruppe:</p>	<p><i>Projektledere</i> Projektet bemannes af to ligestillede projektledere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faglig koordinator og udviklingskonsulent fra Region Hovedstadens Psykiatri, Psykiatrisk Center Amager • Faglig konsulent fra Københavns Kommune, Borgercenter Børn og Unge. <p>De to projektledere vil sammen have ansvar for at sikre udvikling og afholdelse af projektets aktiviteter.</p> <p><i>Referencegruppe</i> Til projektet knyttes en referencegruppe bestående af</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regional socialrådgiver med erfaring med forældregrupper fra Region Hovedstadens Psykiatri • Projektleder for Projekt "Børn som pårørende i psykiatrien" fra Region Hovedstadens Psykiatri, Sekretariats- og kommunikationsafdelingen. • 1-2 fagpersoner fra bruger/pårørendeforening med erfaring fra børne- og voksengrupper • Programchef for omstillingen "Tæt på familien" i Københavns Kommune.
17.	<p>Tidsplan:</p>	<p>Projektet forventes igangsat: 15. august 2016 og afsluttet: 31. december 2018.</p> <p>Angiv en plan for hvert finansår:</p>

		2016	2017	2018
		<ul style="list-style-type: none"> • Eksisterende koncepter samtænkes og forløb udvikles • Gruppeledere kompetence-udvikles • Informationsmateriale udarbejdes • Gennemførelse af 1. gruppeforløb 	<ul style="list-style-type: none"> • Gennemførelse af 4 gruppeforløb 	<ul style="list-style-type: none"> • Gennemførelse af afsluttende gruppeforløb • Evaluering • Konference